

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

I. Quomodo Librorum sacrorum notitiam habuerint Graeci.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

nostrorum Dei colendi rituum imitandorum multis desiderium incessit; neque ulla Græcorum urbs est, vel Barbarorum, neque ulla gens, ad quam non pervenerit septimi diei, quem otiosi traducimus, celebrandi consuetudo; & apud quam jejunia, & lucernarum incensiones, multaque legibus nostris circa cibos sancita non observentur. Conantur autem mutua nostram imitari concordiam, & honorum largitionem, & in artibus exercendis sedulitatem, & tolerantiam in tormentis quæ pro legibus nostris sustinemus.

CAPUT DUODECIMUM.

I. Quomodo Librorum sacrorum notitiam habuerint Græci. II. Utrum Librorum Mosis Alexandro vetustior fuerit interpretatio. III. Partes tantum quadam Pentateuchi ante Alexandrum Græce reddita sunt.

I. **A**TENIM quæri potest, unde notitiam Librorum sacrorum habuerint Græci. Judaica quippe gens ex instituto suo ita fuit à reliquis gentibus discreta, ut nullo se commercio, nulla affinitate confociari pateretur cum iis qui viverent alieno more, & diversis ritibus ac religione uterentur. Id sæpe experti Ethnici ab iis expostulaverunt. Querebatur Lyfimachus Mosem iussisse Judæos, μήτε ἀθέσπρον τινι ἐννοήσῃν, μήτε ἀέρτα συμβουλεύσῃν, ἀλλὰ τὰ χείρονα. Erga nullum hominum benevolos esse, neque optima iis sed pessima consilia dare. Quod etsi verum non est, vulgatam de Judæis hominum reliquorum opinionem ostendit. Querebatur & Apollonius Molonis, ὅτι μὴ παρὰ δόξαν ὁ ἰουδαῖος τῶν ἄλλων θεωρεῖται ἀλλοτρίως διὰ τὸν θεόν, καὶ ἐκ κοινῶν ἰδέσθαι τὸς καὶ ἐτίθει συνήθειαν τοῦ ἐν θεωροῦντος. A Judæis non admitti, quicumque diversis de Deo opinionibus essent impliciti, nec consuetudinem iniri cum iis qui aliam vivendi rationem essent amplexi. Trogus quoque: Caverunt ne cum peregrinis communicarent; quod ex causâ factum, paulatim in disciplinam religionemque convertit. Quam expostulationem tantum abest, ut sibi probrosam putarent Judæi, ut sibi eam potius laudi ducerent; atque id præceptum de republica ab extraneorum contagio prohibenda, Platonem à Mose summississe Josephus gloriatur. Quis ergo persuaderi potest gentium aliarum osiores & contemptores Judæos, tam facile in totius religionis, legum, ac rituum suorum penus referasse, qui eos vix allocutione etiam sua & commercio dignarentur? Ut solvatur iste nodus, meminerimus post Alexandri expeditionem, jam tum magnum Judæos inter & Græcos usum intercessisse, ut qui non illius solum imperio essent subditi, sed in ejus etiam exercitu stipendia facerent. Meminerimus præterea statim post Alexandri obitum Ptolemaum Lagi occupata Hierosolyma magnum Judæorum numerum traduxisse in Ægyptum, & jus Alexandrinæ civitatis iis tribuisse. Meminerimus quoque, ejus deinde, & Ptolemæi Philadelphii filii jussu Libros sacros in Græcam linguam ab Interpretibus Septuaginta fuisse conversos. Meminerimus denique sub Antiocho Epiphane Judæos demum ipsos adificasse gymnasium in Hierosolyms secundum leges nationum, & fecisse sibi præputia, & recessisse à Testamento sancto, & junctos esse nationibus. At de temporibus quæ Alexandri ævum præcesserunt major est difficultas: sed & tunc quoque fuit aliquod Judæorum cum vicinis regionibus consortium. Nam primum ex Ethnicis plerisque servaverunt incolomes, cum Palæstinam armis subegerunt, velut Gabaonitas, Jebusæos, aliosque complures: qua importuna clementia divinam adversus se iram sæpe conciverunt. Unde & ab Assyriis, Moabitis, Chananæis, Amalecitis, Palæstinis, Ægyptiis, & Chaldæis identidem cæsi, profligati, in servitutem redacti, & extra patriam abducti sunt. Quas inter clades & captivitates, tum Assyriacam, tum Babylonicam, & reliquiarum etiam Judaicarum una cum Propheta Jeremia transmissionem in Ægyptum, fieri non potuit, quin Libri sacri in Ethnorum potestatem venirent. Præterea Judæis, vel propter vicinitatem, frequens intercessit cum Phœnicibus commercium; Davidi etiam & Salomoni cum Hiram; Salomoni præterea cum Regina Chuside, & cum Ægyptiorum rege, cujus & filiam duxit. Quin & Sidonias sumisit uxores, & Tyrias, & Ammonitidas, & Idumæas, quarum impus & profanis ceremoniis patrios ritus & avitam religionem inquinavit. Quocirca confociatas ab Israëlitis cum impuris gentibus amicitias & fœdera Deus identidem criminatur. Inde adeo Sanchoniathon Phœnix libros suos, ut dixi, Mosais documentis oblevit. Inde nobiles illæ Mercurii columnæ Mosis legibus & historia notatæ fuerunt. Porro Phœnices disseminatis per totum orbem coloniis, Mosis circumtulisse libros, & in varias gentes intulisse verisimillimum est. Græcorum item in Ægyptum, & Ægyptiorum in Græciam itiones erant crebræ, & diutinæ mansiones jam ante Trojana tempora.

Quomodo Librorum sacrorum notitiam habuerint Græci. Lyfim. apud Joseph. libr. 1. contr. Apion. Apollon. apud Joseph. libr. 1. contr. Apion. Justin. libr. 36. cap. 2.

Joseph. libr. 2. contr. Apion.

1. Mach. 1. 15. & seq.

Herod. libr. 1. cap. 43, & seq. Diodor. libr. 1.

Joseph. Antiq. libr. 8. cap. 1.

Heliodor. libr. 2.

Phil. De vit. Mos. libr. 1.

Utrum Librorum Mosi Alexandro vetustior fuerit interpretatio. August. De ci. vit. Dei libr. 18. cap. 11. Baron. Ann. 211. c. 11, & seq. Clearch. libr. 1. De somno apud Joseph. libr. 1. Contr. Apion. & Euseb. Prep. libr. 9. cap. 5. Arist. Protem. libr. De Septuag. Phil. libr. 2. De vit. Mosi. Epiph. De pond. & mens. cap. 9. Clem. Alex. Strom. 5. Euseb. Prep. Evang. libr. 8. 2. Macch. 1. 10. Scalig. in Euf. Chron. libr. 2. Partes tantum quaedam Pentateuchi ante Alexandrum Græce

Ex Ægypto venisse in Græciam Cadmum & Herculem tradunt Herodotus & Diodorus. Bacchica, aliaque sacra permulta ex Ægypto in Græciam traduxisse fertur Melampus. In Ægyptum quoque appulisse dicuntur Paris & Menelaus. Deinde vero Josaphatum regem Juda, & Ochoziam Israël, negotiatum misisse aliquos de suis in Thraciam, vicinasque Ponti regiones, perhibet Josephus. Psammitichus Ægypti rex, Ionum postmodum & Carum ope in regnum restitutus, agrum illis habitandum assignavit ad ostium Pelusiacum: quo tempore Græca primum lingua in Ægyptum est illata. Ab ostio autem Pelusiaco Memphim eos transtulit Amasis, tuendi sui causa; atque hi sedibus tandem in media Ægypto collocatis, ac præcipue Naucrati, cum reliqua Græcia creberrima commercia agitaverunt. Ægyptiorum autem narrationibus, mirifice capiebantur Græci, & quæcunque jactabat ea gens promissis accipiebant auribus, & inter suos sparsa proprios demum in usum convertentes. Αἰγυπτίους γὰρ ἀκούσαντες διήγησε τῶν, ἐκλεμισθῆς ἀκοῆς ἐπαρωρύττων inquit Heliodorus. *Omnis enim Ægyptiaca historia & narratio Græcicas aures valde allicit.* Quamobrem maximam Græcicæ Theologiæ partem ex Ægypto profuxisse Herodotus confessus est. Græcis quoque innotuisse reor Mosi nomen & scripta per bella Persarum, tum in Asia minore gesta, tum in Græcia: quos inter militasse Ebræos aliquos, & Ebraicis etiam rebus imbutos fuisse Persas plerosque probabile est, cum in ipso Persicæ regionis meditullio etiamnum hærent Ebræi decem tribuum quas transtulerat Salmanasâr, & per annos septuaginta in media Babylonia reliquæ tribus captivæ fuissent. Cum autem in conservandis legum sacrarum Voluminibus tantam curam adhiberent Judæi, ut tenerentur habere, quemadmodum tradunt Judæorum Magistri, qui tandem fieri potuissent, ut non eos, quibuscum assidue conversabantur, studium aliquod legendarum harum scriptonum tangeret? Ita quidem evenisse scribit Philo, & generi humano perutile opus diu delitescere in tenebris, & intra gentis unius, ejusque exiguæ angustias contineri non potuisse agnoscat. Igitur Persis & Ægyptiis cognitas eas scriptiones, lectas, & quoad verborum saltem sensum intellectas fuisse dicendum est. Id si est, uti sane est, & eas quoque ad Græcos manasse negari non potest; quorum creberrima fuere in has regiones itinera, quique Persicam & Ægyptiam linguam frequenter & facile condiscabant. Testis Themistocles, qui ut Persarum regem absque interprete alloqui posset, Persicæ linguæ notitiam intra anni spatium comparavit. Testes Pythagoras & Plato, qui non aliter Ægyptias disciplinas capessere se posse censuerunt, quam si regionis hujus loquelam pernoscerent.

II. Quid si Mosæici operis partem aliquam jam ante Persici Imperii excidium Græca lingua donatam dicamus? Verus hæc est profecto, & ab eruditissimis in utramque partem multum disputata controversia. Negat præcisè Augustinus interpretationem ullam Græcam Ptolemaica vetustiorē extitisse: nec Platonem Scripturam sacram in Ægypto legere potuisse ait, quæ nondum esset Græce conversa. Idem sentit Baronijs, & recentiores plerique: aiunt enim novam interpretationem haudquaquam procuraturum fuisse Philadelphum, nec actum acturum, si quis hoc jam labore fuisset defunctus; huic significasse Demetrium Phalereum, vel e Poëtis, vel ex Oratoribus, vel ex Historicis neminem ausum esse Libros sacros attingere, eorumve meminisse, scripsisse Clearchum, multa Aristoteli à Judæo quodam fuisse exposita, quæ in Libris sacris habebantur; quod cur fecisset, si jam interpretatione fuissent donati, negare id ipsum Aristeam, & Philonem, & Epiphanium; nullam denique præcæ illius interpretationis particulam superesse. At his opponitur Clementis Alexandrini & Eusebii suffragium, qui diserte docent ante expeditionem Alexandri aliquam Mosæicarum scriptionum interpretationem Græcam extitisse: quorum sententiam non minor doctorum hominum numerus defendit. Pugnans illi auctoritate Aristobuli Philosophi Peripatetici, qui is ipse est Ptolemæi Philometoris magister, ad quem scripta extat epistola Judæ, Senatus, populique Judaici, in Epitome Machabaicorum, ut dixi supra. Quod cur inhiatus sit Scaliger adversus Clementis & Eusebii auctoritatem, neque ipse causam affert, neque ego conjicere possum. Hæc, inquam, Aristobuli auctoritas, unica est opinionis hujus anchora. Atque ea profecto est hujusmodi, ut alius præpollere videatur, cum hic ætatis illius fuerit proximus, qua interpretationem suam elaborarunt Septuaginta Senes, & antiquior illa usurpabatur: reliqui vero longe recentiores rei veritatem nonnisi per nebulam explorare poterunt.

III. Has inter pugnantis sententias mediam, eamque novam amplector. Aio enim non totum Pentateuchum, sed partes tantum quasdam ante Alexandrum Græce redditas fuisse. Nihil aliud sonant, si quis animum advertat, Aristobuli verba: ἀρρηλώδεις δὲ τῶν διηγησίων, ὅθ' ἔτερον, τῶν τῆς ἀλεξάνδρου καὶ προτέρων ἑπικρατήσεως,